

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Úton a hatékonyabb és demokratikusabb uniós adópolitikai döntéshozatal felé

(2019/C 404/02)

Előadó:	Christophe ROUILLON (FR/PES), Coulaines polgármestere
Referenciaszöveg:	A Bizottság 2019. január 15-i közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak – <i>Úton a hatékonyabb és demokratikusabb uniós adópolitikai döntéshozatal felé</i> COM(2019) 8 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a globalizáció, a digitalizáció és a szolgáltatásokra épülő gazdaság fejlődése következtében az adózás rendkívül dinamikusan változik;
2. emlékeztet arra, hogy az RB már szorgalmazta, hogy a minősített többségi szavazás alkalmazása érdekében az Európai Bizottság folyamodjon az áthidaló klauzulához, különösen az adózás területén ⁽¹⁾. Ebben az összefüggésben üdvözli a pénzügyi bűncselekményekről, az adókijátszásról és az adókikerülésről szóló 2019. március 26-i európai parlamenti állásfoglalást (a TAX3 bizottság jelentése), amely arra kéri az Európai Bizottságot, hogy adott esetben alkalmazza az EUMSZ 116. cikkében meghatározott eljárást;
3. hangsúlyozza, hogy az EUMSZ 4. cikke (2) bekezdésének megfelelően a belső piac az EU és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik, az EUMSZ 113. cikke pedig olyan mechanizmusokat ír elő, amelyek lehetővé teszik az adópolitikára vonatkozó jogszabályok harmonizációját a tagállamok között a belső piac működésének biztosítása és a verseny torzulásának elkerülése érdekében. Úgy véli, hogy a minősített többségi szavazás ezen az alapon történő bevezetésére vonatkozó javaslatához – amely az Európai Bizottság kötelezettségvállalásának megfelelően várhatóan nem avatkozik bele a közvetlenadó-kulcsok, valamint a személyi és társaságiadó-kulcsok meghatározásával kapcsolatos tagállami előjogokba – az Európai Parlament, valamint a nemzeti és regionális szintű parlamentek nagyobb fokú részvétele szükséges, tekintettel arra, hogy vannak olyan régiók, amelyek jogalkotási jogkörrel bírnak az adópolitika terén;
4. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság javaslata nem arra irányul, hogy új hatáskörökkel ruházza fel az Európai Uniót. Az Európai Bizottság a személyekre vagy a társaságokra vonatkozó közvetlenadó-kulcsok meghatározásával kapcsolatos tagállami előjogokba sem kíván beleavatkozni;
5. emlékeztet arra, hogy a megerősített együttműködés (az EUMSZ 326–334. cikke) alkalmazható az adózási kérdésekre, és lehetővé teszi legalább 9 tagállam számára a közös jogszabályok elfogadását, amint az a tervezett pénzügyi tranzakciós adó esetében történt. Mindazonáltal a megerősített együttműködés csak a legvégső megoldás lehet az intézmények rendes működése által kínált lehetőségek kimerítése után, mivel a megerősített együttműködés a belső piac széttagozottságához vezethet és lényegében kormányközi megközelítésen alapul;
6. üdvözli, hogy jelenlegi mandátuma során az Európai Bizottság 26 jogalkotási javaslatot terjesztett elő a pénzügyi bűncselekmények és az agresszív adótervezés ⁽²⁾ elleni küzdelem fokozására, valamint az adóbeszedés hatékonyságának és az adózás méltányosságának növelésére vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy a Tanácsban történt némi előrelépés a vállalkozások adózásának megreformálásával kapcsolatos nagy kezdeményezések terén, melyeket azonban még nem mind öntötték végső formába;
7. megjegyzi továbbá, hogy a tagállamok kisebbsége a Tanácsban megakasztotta az adókijátszással és adóelkerüléssel kapcsolatos kezdeményezéseken kívüli egyéb kezdeményezéseket, köztük a pénzügyi tranzakciós adóra és a digitális szolgáltatások megadóztatására vonatkozóan 2011-től előterjesztett javaslatokat, amelyeket az RB is támogatott;

⁽¹⁾ Lásd az Európai Bizottság 2019. évi munkaprogramjáról szóló, 2019. február 6-án elfogadott állásfoglalás (RESOL-VI/33) 6. pontját.

⁽²⁾ Az Európai Bizottság meghatározása szerint az agresszív adótervezés „az adófizetési kötelezettség csökkentése céljából kihasználja az adórendszer jogi alakaságaiból fakadó előnyöket, illetve a két vagy több adórendszer közötti eltéréseket”.
https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_papers_71_atp.pdf

Európai adózás és demokrácia

8. felhívja a figyelmet arra, hogy szerves kapcsolat van az adózás és a demokrácia között annyiban, hogy a liberális demokráciák történelme szorosan kapcsolódik az adófizetők azon törekvééhez, hogy elérjék az adóforrások és az adókiadások demokratikus ellenőrzését, amit a „*No taxation without representation*” (képviselőt nélkül adót sem fizetünk) szállóige is szemléltet;

9. hangsúlyozza, hogy egy közelmúltbeli Eurobarométer felmérés⁽³⁾ szerint a válaszadók háromnegyede jelölte meg az adóviszályok elleni küzdelmet az uniós fellépés kiemelt fontosságú területként; ezért úgy véli, hogy az Európai Bizottság a megfelelő időpontot választotta a javaslata közzétételére, hogy az európai parlamenti választások előtt hozzájáruljon a demokratikus vitához; úgy véli másrészt, hogy az Európai Unió jobban vissza tudná szorítani az Európa-ellenes populizmust, ha az uniós adópolitikát átláthatóbban és demokratikusabban kezelné („*Take back control*”);

10. rámutat, hogy a multinacionális vállalatok adókikerülése továbbra is problémát jelent az EU-ban, és úgy véli, hogy a konkrét nyomozásokat fel kell gyorsítani, mivel valamely egység törvényszerűsítése nem meghatározója a kollektív magatartásnak;

Az adózással kapcsolatos egyhangú szavazás költsége

11. hangsúlyozza, hogy egy gazdasági kereten belül meg kell találni az egyensúlyt egyrészt a tagállamok közötti – és esetenként tagállamokon belüli – adóverseny szabályozása, valamint annak szükségessége között, hogy elkerüljük, hogy egy tagállam nemzeti adószuverenitása sértse egy másik tagállam adószuverenitását, például az adókulcsok közötti megfelelő maximális eltérés meghatározottságának hiánya vagy az agresszív adósémák miatt. Az egyik tagállam által hozott adóügyi döntések ugyanis jelentős mértékben kihathatnak a többi tagállam bevételeire és a saját politikai döntéseik meghozatalához szükséges mozgásterükre. Másrészt minél változékonyabb az adóalap, annál jobban szűkül a nemzeti adószuverenitás. Az RB ezért úgy véli, hogy inkább az uniós szinten megosztott adószuverenitás fogalmára kell helyezni a hangsúlyt;

12. megjegyzi, hogy az európai integráció fejlődésével és a gazdaság jelentős és gyors átalakulásával párhuzamosan egyenlőtlen integráció alakult ki, mivel a tőke és a szolgáltatások szabadon mozognak az EU-ban, miközben a tagállamok egymástól függetlenül határozzák meg az adószabályukat. Akkor ugyanis, amikor a belső piac fejlődése lényegében az árukereskedelmre korlátozódott, az adózás határokon átnyúló hatásai sokkal korlátozottabbak voltak, mint ma, tekintve, hogy a vállalkozások nagymértékben támaszkodnak immateriális javakra, adatokra és az automatizálásra, amelyek hozzáadott értéke nehezen számszerűsíthető;

13. úgy véli, hogy európai és nemzeti szintű közös erőfeszítésekre van szükség annak érdekében, hogy az Unió és a tagállamok költségvetéseit megvédjük az adócsalás és befizetetlen adók okozta veszteségek ellen; megjegyzi, hogy csak a teljesen és hatékonyan begyűjtött adók teszik lehetővé a tagállamok és a területi önkormányzatok, és közvetve az Európai Unió számára, hogy minőségi és költséghatékony közszolgáltatásokat nyújtsanak, különösen a megfizethető oktatás, egészségügy és lakhatás, a biztonság és a bűnözés elleni küzdelem terén, valamint hogy a fenntartható fejlődési célok megvalósítása érdekében finanszírozzák az éghajlatváltozás elleni küzdelmet, a nemek közötti egyenlőség előmozdítását, a tömegközlekedést és az alapvető infrastruktúrát; ez az európai polgárok és vállalatok általános adóterheinek esetleges csökkenéséhez vezethet;

14. úgy véli, hogy az adózás terén szükséges egyhangú szavazás az Európai Unió más eredményeinek megvalósítását is hátráltatta, különösen a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keret, ezen belül is az energiaadó-irányelvnek a széndioxid-kibocsátások üzemanyagra vonatkozó adókulcsba történő beépítését célzó felülvizsgálata, illetve a körforgásos gazdaság és a saját források rendszerének reformja esetében;

15. kiemeli, hogy egy friss tanulmány szerint a vállalkozások által alkalmazott számtalan adóelkerülési stratégia 50 és 70 milliárd euro közötti összegre becsült bevételkiesést okozott az Uniónak, amely kizárólag a nyereségtranszfereknek betudható bevételkiesésnek felel meg és a vállalkozásoktól 2013-ban beszedett jövedelemadó legalább 17 %-át teszi ki, illetve 160–190 milliárd euróra becsült összeget, amely a nagy multinacionális vállalatok egyedi adómegállapodásai miatti becsült veszteséget is magában foglalja;

16. emlékeztet arra, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok szintén elszenvedő felei az adóelkerülésnek, mivel a helyi vagy regionális adókat a nemzeti adóalap alapján szedik be, és a helyi és a regionális önkormányzatok a tagállamok többségében a nemzeti társasági adóból származó bevételek egy részét kapják meg;

(3) <http://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/economy/20160707STO36204/tax-fraud-75-of-europeans-want-eu-to-do-more-to-fight-it>.

17. hangsúlyozza, hogy az EU héa-szabályozása 1993-ból származik, holott átmenetinek kellett volna lennie. Az egyhangú szavazás követelménye a legújabb technológiai fejlemények és a piaci változások ellenére minden lényeges reformot ellehetetlenített. A tagállamok sok esetben még mindig eltérő szabályokat alkalmaznak a nemzeti és a határokon átnyúló tranzakciókra. Az RB hangsúlyozza, hogy ez jelentősen gátolja az egységes piac megvalósítását, és egyre több határokon átnyúlóan működő európai vállalkozás számára eredményez költséges eljárásokat. Az uniós héa-szabályok egyszerűsítésével és korszerűsítésével csökkenteni lehetne a határokon átnyúlóan működő vállalkozások adminisztratív terheit, ami évente összesen 15 milliárd eurós megtakarítást eredményezne a vállalkozások számára. A jelenlegi helyzet különösen a kkv-k számára hátrányos, amelyek nem rendelkeznek megfelelő pénzügyi és emberi erőforrásokkal ahhoz, hogy megküzdjenek az adószabályozás jogi bonyodalmaival;

18. úgy véli, hogy az adózás terén szükséges egyhangú szavazás eltörlése lehetővé tenné az Európai Unió számára, hogy ne csak a legkisebb közös európai nevező álláspontját védje és ezáltal ambiciózusabban lépjen fel az adózással kapcsolatos nemzetközi viták során, többek között az OECD által a digitális adóval és nyereségranzszferrel kapcsolatban végzett munkák keretében (BEPS);

Az ütemtervről

19. támogatja az Európai Bizottság által javasolt fokozatos megközelítés elvét, és úgy véli, hogy ezt a megközelítést támogatni kellene az európai szemeszter keretében és különösen az agresszív adótervezési rendszerek kezelését kellene lehetővé tennie;

20. azt tartaná kívánatosnak, ha a minősített többséggel történő szavazást először az olyan kezdeményezések esetében vezetnék be, amelyek nem érintik közvetlenül a tagállamok jogait, adóalapjait vagy adókulcsait, viszont az adócsalás és az adóelkerülés elleni küzdelemben szükségesek a tagállamok közötti közigazgatási együttműködés és kölcsönös segítségnyújtás javításához. Az RB szerint az is kívánatos lenne, ha az első szakasz az adókötelezettségek uniós vállalkozások általi betartását elősegítő kezdeményezésekre is kiterjedne;

21. tudni szeretné, hogy az Európai Bizottság miért javasolja azt, hogy az EUMSZ 192. cikkének (2) bekezdésében meghatározott különleges „passerelle” klauzulát csak második lépésben alkalmazzák a környezetvédelem területén, holott az adózás alapvető fontosságú eleme annak, hogy az Európai Unió végre tudja hajtani a fenntartható fejlesztési célokat; ezért azt javasolja, hogy a környezetvédelmi adók esetében az Európai Bizottság már első lépésben javasolja a „passerelle” klauzula alkalmazását. Míhamarabb összehangolt európai megközelítést kellene bevezetni többek között a repülési ágazat megadóztatásával kapcsolatban, amelyre jelenleg semmilyen európai adórendszer nem vonatkozik, például a repülőjegyek utáni héa vagy a kerozinra kivetett adó bevezetése terén.

Kelt Brüsszelben, 2019. június 26-án.

a Régiók Európai Bizottsága
elnöke
Karl-Heinz LAMBERTZ